

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.To' ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirii”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Confiscarea averilor.

Între proiectele de legi, ce sunt chiar acum sub dezbateri, e unul privitor la *trădătorii de patrie*. Codul penal în §-ul 127 prevedea acest grav delict, sub pedeapsa de temniță până la 15 ani, sau pe vieată. Trădătorii de patrie sunt ceice conlucră *direct* ca să se schimbe, prin forță, constituția statului ungar, sau să i-se încalce integritatea teritorială, prin forță sau domnie străină.

Aceasta e §-ul 127 al codului penal.

Împrejurările extraordinare de azi, reclamă, pe semne, o completare a codului penal, adăugând la pedeapsa de mai sus și *confiscarea averii* a celor acuzați cu trădare de patrie. E un moment nou, o agravare foarte importantă a pedepsei, conform vremilor schimbate de azi.

Proiectul prezentat dietei e următorul:

„§. 1. Cetățeanul ungar, care în vreme de războiu se alătură la dușman și-i dă ajutor acestuia prin spionaj, prin serviciu cu arma, sau prin alte prestațiuni, ori în scopul acesta se atașază la vre-o trupă dușmană, sau în mod voluntar se îndepărtează pe teritor dușman: garantează, întru cât făptuirea sa cuprinde în sine criteriul crimei de lesă majestate sau de trădare de patrie, pentru restituirea pagubei, a violării, sau a altor pierderi născute din acțiunea sa, fără considerare la mărimea pierderii și la faptul, că aceasta există cu adevărat, astfel, că deodată cu săvârșirea făpturii, întreaga sa avere, trece, pe baza legii, asupra statului.

§. 2. Asupra averii mișcătoare și nemișcătoare a aceluia, în contra căruia există gravă bănuială, că a săvârșit făptuirea punibilă din §-ul 1, e a se ordona sechestrul după legea execuțională, pentru asigurarea pretensiunii statului, la propunerea procurorului regesc de stat, făcută deodată cu introducerea cercetării penale, ori după aceea, fie că procedura penală e pendentă la judecătoria civilă, ori la cea

militară. Sechestrarea o ordonează judele de instrucție destinat în mod special din partea ministrului de justiție. Instrucțiile amănunțite cu privire la ordonarea, efectuarea și sistarea sechestrării, le stabilește cu privire la pretensiunile legale ale soțiilor celor învinuiți, isvorâte din dreptul conjugal, și cu privire la susținerea persoanelor, cari au pe baza legii față de cel învinuit dreptul de subsistență, ministeriul, pe calea ordinațiunii.

§. 3. Legea aceasta intră în vigoare în ziua publicării și va fi executată din partea ministeriului.

Crima trădării de patrie nu știm să ni-se fi imputat niciodată din partea oamenilor cu judecata dreaptă.

Procese de soiul celor din Croația — mai anii trecuți — sunt lucruri necunoscute în istoria neamului nostru.

Pedeapsa grozavă a trădătorilor de neam nu ne privește, căci ne-am știut face întotdeauna datoria. Cu toate acestea, în jurul acestui proiect, deputații opoziției vor lua cuvântul la acest proiect, cerând modificări în textuarea lui.

O atenuare în textuare ar fi de dorit; aceasta nu pentru trădătorul de patrie, ci pentru *familia* lui nevinovată, care rămâne pe drumuri, fără să aibă nici cea mai mică vină.

Aceasta cu atât mai vărtos, că procedura azi e mai scurtă și astfel se pot pronunța multe sentințe pripite, cari izbesc deadreptul și persoane — înțelegem familia celui vinovat sau *grav bănuț* numai — cu totul nevinovate.

Un pedagog din generația care se duce.

† Canonicul George Munteanu.

(Continuare și fine).

Ambi acești tineri își încep cariera dascălească la „școala normală”, sub care nu este a se înțelege institutul pedagogic, ci o școală elementară mai largă și cu mult mai cercetată decât „școala de aplicație” de astăzi. Peste un an însă, amândoi își ocupă catedrele la institutul pentru care se pregătiseră. Petru Solomon a devenit un profesor

distins și pedagog foarte bun, păcat, că moartea nemiloasă i-a curmat firul străduințelor la o vârstă relativ tânără († 1891, în etate de 49 ani).

Timpu cât a trăit mult regretatul Petru Solomon, între Munteanu și Solomon a existat o colaborație permanentă. Aducând cu sine din Praga alte vederi, decât cele cari stăpâneau atunci cercurile noastre școlare, acești tineri profesori de bune nădejdi se pun îndată pe lucru. În instrucția elementară, până la dâșii, manualul de începătură era încă tot bucoavna, cu slovele ei chirilice și metodu de buchisare învechit. Deci trebuia rupt odată cu tradiția trecutului. În curând apare un *Abecedar cu litere latine*, alcătuit după metodu *scriptologic* de Munteanu-Solomon. Acest *Abecedar*, întrebuintat în școlile românești gr.-cat. până în zilele noastre, s'a tipărit de atunci în o mulțime de ediții. În curând a urmat un „*Comput mental și cu cifre*”, tot pentru școlile populare. Tot în colaborarea acestor doi profesori cu studii dela Praga, a apărut la 1874 un manual, tractând despre „*Educațiunea și instrucțiunea pentru institute preparandiale și părinți*”, cu prețioase lămuriri pedagogice.

Prin Munteanu-Solomon, școlile din Blaj se încopiază în sferile pedagogiei stricte, considerând vremea lor. Dâșii au fost, deci, începătorii unei noi epoci, epoca consolidării institutului pedagogic și, prin urmare, a întregului învățământ popular din arhidieceza de Alba-Iulia și Făgăraș. Preparandia cu 2 cursuri din 1865, la 1880 se lărgește la 3 cursuri, adăogându-i-se la 1889 și un curs aparte pentru fete. În toată această vreme, metodu pedagogic și temeiurile profesionale au fost servite de Munteanu-Solomon și școala dâșilor. Mediul pedagogic era opera lor, conforme vremii și studiilor aduse de dâșii dela Praga, locul de studiu și al lui Vasile Petri, pedagogul vestit al timpului lor.

Petru Solomon moare prea de timpuriu și moștenirea rămâne în sarcina tovarășului său, George Munteanu. Răposatul de acum, ajunge în 1887 director al institutului pedagogic așa dar la loc de frunte în întreg învățământul popular. Ca director conduce institutul aproape 20 ani. Rolul de director al unei instituțiuni ca școala de învățatori e foarte mare. Generații întregi de viitori luminători ai satelor și prin dâșii un popor e în mâinile unui director de preparandie. Și acest rol, răposatul canonic Munteanu, l'a implinit cu conștiențiozitate și râvnă. S'a interesat de toate mișcările școlii și ale în-

vătămantului, vremea cât bătrânețele nu l'au cuprins. Cum s'a amintit mai sus, s'a interesat de manuale corăspunzătoare timpului scoțind împreună cu Petru Solomon mai multe cărți de conținut pedagogic. A colaborat la revistele de școală ale vremii, ca cele ale lui Vasile Petri, organizatorul de școli românești și pedagogul distins al vremii. In zilele răposatului G. Munteanu s'a întemeiat „Reuniunea învățătorilor români gr.-cat. din arhidieceza de Alba-Iulia și Făgăraș“, al cărei prezident a fost multă vreme. Această reuniune a consolidat foarte frumos și a devenit un organism indispensabil al învățământului popular de sub ocărmuirea Blajului. In „Foaia școlastică“, revista reuniunii, a scris articoli și la viața ei lungă și binefăcătoare, a contribuit desigur și fostul director Munteanu, cu o cărămidă, cel puțin in vremile ei de începătură.

George Munteanu s'a născut in comuna Henig, lângă Alba-Iulia, la 1840. A urmat școlile din Blaj, unde a luat maturitatea in 1861, iar in 1865 a terminat șeminarul domestic. De aici a trecut la Prága, ascultând la pedagogiul superior doi ani. Intors la Blaj, a fost aplicat la normale, apoi la preparandie, iar la anul menționat mai sus fu numit director al institutului pedagogic, al școlilor normale și al celei de fetițe. In aceeaș vreme, urcă pe rând treptele mai multor oficii și demnități bisericesti. In anul 1906 a fost înălțat la rangul și oficiul de cononic, dela care odată, intrând cu totul in sferele strict bisericesti, se desparte de școală și cercurile ei. Nu însă și cu inima, căci interesul față de învățământ și față de slujitorii lui îl păstrează până in capăt. Atâta doar că oficiul greu de canonic și bătrânețele îl țin mai legat ca înainte.

Ca profesor, in practică, repausatul G. Munteanu, a fost agil și stăruitor. Era pedagog bun pentru vremurile sale. Elevii și colegii îl iubiau. Dar învățătorii multă vreme l'au considerat ca pe un adevărat părinte al

lor. Dovadă că atunci când „Reuniunea“ s'a primenit cu elemente mai tinere și mai vi-guroase, directorul Munteanu a rămas ca președinte onorar.

Toată vrea cât fost la institut, studiul pedagogiei și a ramurilor sale in mare parte a fost predat de George Munteanu. Generațiile de dascăli cari au eșit in vremea sa, au fost, deci, in parte corăspunzătoare, elevi ai repausatului in metodele pedagogiei.

N'am intenționat să dau o apreciere a pedagogului și a operei sale, aceasta se ține de-o revistă de specialitate, ci, pe cât îngăduie un articol de ziar, am schițat mai ales *cadrele* in care s'a mișcat canonicul Munteanu, ca om de școală, spre a i-se putea înțelege rolul și, spre a putea fi apreciat după cuviință. Un om cinstit și strădalnic, care a umplut un loc însemnat in viața școlară a Blajului și a bisericii sale.

(„Românul“.) Alexandru Lupeanu.

Denunțianții.

Ni s'a dat a vedea, că comandantul fortăreței din Arad, domnul vicecolonel Hegedüs Ede a dat un comunicat, că denunțieri anonime nu numai că nu vor fi luate in socotință pentru procedere in contra celor denunțiați, ci vor fi urmăriți înșiși denunțianții anonimi și intrucât s'ar dovedi, că au denunțat fals, se vor pedepsi. Va să zică in Arad s'au făcut denunțieri atât de întinse și nerușinate încât cel chemat a veghea ordinea socială s'a simțit îndemnat a-și ridica glasul conștiinței sale intru apărarea celor nevinovați contra acestui soi de hiene ale războiului. Fie-i spre onoare domnului vicecolonel acest gest.

Pe noi ne privește și mai deaproape se zicem mai la os, aceasta campanie mizerabilă de denunțiere, căci de pe vremurile luptelor noastre interne constituționale, am fost bănuți de răi patrioți, ca să nu zicem

de trădători de patrie. Faptul însă că nici unul dintre noi n'a lipsit dela împlinirea datoriei sale cetățenești in decursul acestui războiu și eroismul soldaților nostri de pe câmpul de luptă a spulberat toate bănuelile sugerate de agenții provocători ai vieții constituționale, dar umbra sinistră a acelor năluci tot mai planează asupra noastră. Prejudițiile sunt oarbe și numai o schintea trebuie să se aprindă.

Sunt denunțianții invidiei cari nu pot suporta poziția favorizată de soarte a vecinului lor; haid dar cu tăciunele denunțierii, că se subtrage dela datoria sa cetățenească. Alții vor să profite de stările excepționale pentru ruina concurentului lor, ca să-și facă specula necinstită pe ruinele acestuia și bietul om nevinovat in cazul cel mai bun ajunge sub pază polițială dacă nu in temniță ori furci. Vine apoi răzbunarea cu ghiarale sale sângeroase și le înfige in sinul aceluia care n'are alt păcat decât că a avut parte din luptă de existență, ori in împlinirea datoriei sale publice a avut nenorocirea să atragă asupra sa ura celui vicios. Sunt vicile boldurilor și Domnul nostru Isus Hristos zice, că greu este omului a-și stăpâni boldurile. Dar vin apoi stările patologice sufletești, degenerații morali, cu otrava lor sufletească, cari fac răul din firea lor perversă pentru a-și satisface sufletul setos de spectacolul victimelor căzute de veninul lor. Figurile negre ale lui Lombroso. Fiecare din acești fii ai perzării; „notat et designat unumquemque nostrum“. Trăim vremuri Catilinare. Vai, peste tot, de acela care are nenorocirea de a ajunge in ghiarale acestor demoni ai societății și indoit vai de acela care ajunge in timpurile statariale ale războiului, când capetele oamenilor cinstiți stau la discreția acestor demoni. Cel puțin ei așa cred, că unde ingerii sunt fricoși dracii sunt temerari, și ei, dracii aceștia sunt temerari. Norocul, că mai sunt paznici ai celor drepti, precum văzurăm din gestul vicecolonelului

FOIȚA.

Cercetașii dela sate.

Piesă din viața cercetașilor in 2 acte și 1 tablou.

(Continuare.)

Actul II.

Acelaș aranjament. La ridicarea cortinei Bubu desemnează o schiță, iar Vichi studiază o hartă. Când vorbesc nu se ocupă. Vorbirea e intreruptă.

SCENA I.

Bubu și Vichi.

Bubu (Intrerupe desemnatul și zice răsând): Vai măi Vichi ce va „muștrul“ comandantul pe ai noștri.

Vichi (Își ridică capul de pe mapă și zice): Par'că au plecat la exercițiu! Nu-i mirare!

Bubu (imitând pe comandant): „Cercetași drepti!“ ... „Cercetași înainte marș!“ ... „Stați!“ apoi iar „înainte marș!“ și iar „stați“. După aceea „pas de cercetaș“ știi cum asuzi mai bine. D'apoi frunțașul nostru Iuliu ce limbă va mai scoate! Ha, ha, ha! (Râd amândoi).

Vichi: Dar Andrei și ceata lui?! Ce gură vor mai căsca, când vor vedea puntea făcută de-ai noștri și stațiunea de telegrafiat!

Bubu: Știi măi să fi fost eu comandant! Nu făceam ca comandantul nostru. Drept, că nu se chiar potrivește cu cercetașia, dar după cum am putut observa, pe oamenii de pe aici numai spaima li face cuminti; îl băgam și pe Andrei in toate răcorile... Dar de altfel comandantul nostru știe ce face... Vom vedea ce s'a legat de Andrei!

(Pauză: Bubu desemnează, Vichi privește harta).

Bubu: Uită-te Vichi câte oare sunt?

Vichi (Se uită la orologiu): Patru fără un sfert.

(Bubu a isprăvit desemnul).

Bubu: Uite Vichi o briceagă. De bună sama și-a pierdut-o vre-un băiat. (O ridică).

Vichi (Se apropie de Bubu și privește briceaga): Care și-a pierdut-o a pierdut o avere întreagă. S'o grijim!

(Bubu o pune in buzunar).

Vichi (Se apropie încet de marginea scenei și privește in depărtare, in fine își face din palme streșină la ochi): Vine un sătean in fuga mare.

Bubu (Se duce lângă Vichi și se uită prin ochian): E Andrei. Vine de bună seama să-și caute briceaga.

Vichi: Să vedem! (Iasă).

Bubu (Se preumblă in sus și in jos): Stai să-l pun la probă pe Andrei, să vedem ce s'a lipit de el?! (Fredonează o cântare).

SCENA II.

Bubu, Vichi și Andrei.

Vichi (Intră cu Andrei): Auzi Bubule, auzi...!

Bubu (Se întoarce iute): Ce-i? Ce naiba veniți, de par'că chiar tătarii ne amenință?!...

Andrei: Auzți, domnișorilor! Cum ne-am dus noi tăt după cercetași, copiii ăștia din sat tăt vorghieu înșet de io nu-i auzem șe zăc. Noa apăi colo când am ajuns pela locu lui Ion din capu satului, cercetașii or început să fugă. Copiii ăștia din sat sor tăt tras mai îndărpt și vorghieu. Atunci io încă m'am tras mai aproape de iei și am ascultat. Pătru lui Nicodim tăt zășe de nește curele și de nește străiți de urzâși. (Se întoarce cătră cort și arată sacii de spate). Ia, străițele elea ni.

Bubu: Nu cumva vreu să ni-le fure...

Andrei: Ba chiar așe domnișorule. Sor vorghit să ghie și să vă bată pe Dvoastă și până hăialați să joacă prin Valea Cărpinișului să le care toate curelele și străițele.

Vichi: Atunci vor veni îndată...

Andrei: Ba nu domnișorule, că Ghiorgha

Hegedüs și Ingerii nu sunt o personificație a fricii precum cred ei. Ingerii bisericii apostolești, adică dreptii, din contră au fost eroi, pe a lor eroism s'a ridicat biserica triumfătoare de astăzi.

Să nu fim rău înțeleși. Nu ne facem apărătorii acelor cari păcătuiesc contra datoriei lor cetățenești, din contră, ținem că sunt vrednici de înfierarea și pedepsirea lor. Vorbim numai de orgia denuncierilor false cari deopotrivă primejduesc toată societatea fără deosebire de lege și limbă. Remarcăm însă că noi suntem espuși, ca să fim justificați de a atrage atențiunea vigilenței autorităților civile și militare asupra acestor stări excepționale, căci avem încredere în sentimentul lor de dreptate. Vrem să zicem, vedeți de Catilinari, voi sunteți forul justiției pământești, ca sângele curat a martirului patriotic al soldaților noștri de pe câmpul de războiu să nu fie pătat de sângele nevinovat al părinților acelor eroi.

Denunțările sunt tipurile decadentei sociale. Societatea poartă vina, că i-a giugiulit și fraternizat cu ei și i-a lăsat să crească peste capul ei, ca acum să decapiteze tot ce e bun și cinstit. Societatea aceasta însă trebuie să se trezească din letargia ei, și să se apere însași ori mai bine zis să zdrobească capul hidrei prin virtuțile ei. Sincera împlinire a datoriei cetățenești, corectitate în toate acțiunile ei, dând Cesarului ce este al Cesarului, și lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu, precum ne învață scriptura. De stânca aceasta a preceptelor etice, se vor frânge toate porțile iadului deschise de denunțări și va birui adevărul și dreptatea. Nu vă temeți, numai acolo sunt dracii temerari, unde Ingerii sunt fricoși.

Dar nu este suficientă numai o atitudine defenzivă. Ofenziv, cu curajul apostolesc a purificării moravurilor, dator este fiecare a scoate din sinul societății duhurile necurate, a pune pe fruntea detractorului pecetea infamiei, ca să-l cunoască toți și să se ferească

lu Pralea o mână pe doi copii în pădure după nește băte. Și până vin aia îndărăpt nu pleacă.

Bubu: Dar tu Andrei, pentru ce nu i-ai oprit?

Andrei: Dapăi am vrut să le spui să nu facă nyinuni da era să mă bată și pe mine și numa așa am scăpat că am luat-o la fugă!

Bubu (cam spăriat): Al naibii lucru! De atunci or fi plecat?

Andrei: Ba nu că pădurea li peste un delușor și trăbă să treși și un părău...

Vichi: Dar căți sunt?

Andrei: Noauă de tăți, da doi trăbă să rămâie cu ghitele.

Bubu (iute): Atunci și ce? Noi te trimitem pe tine Andrei cu o scrisoare la dl comandant. Tu să o duci iute. Vrei?

Andrei (voios): Cum să nu!

Bubu (Iși scoate carnetul din buzunar și o ceruză, apoi scrie zicând): Tabăra... Cerbilor. Dle... co-man-dant!... Copiii... să-teni.. ne .. ame-nin-ță... Aju..tor grabnic...
Bubu.

(Indoaie hârtia — după ce a rupt-o din carnet). Așa Andrei! Iți vom fi recunoscători. Dar iute!

(Va urma.)

de spuza ce acopere gheena sufletului lor. Nu e greu a cunoaște sufletele sombre a cutiilor secrete, ochiul inimei toate le vede, toate le înțelege. Gândiți la victimele lor și gândul acela vă va da tăria de purificare. Sguduirile mari produc fapte mari. Nu cunoaștem mai mare faptă decât întărirea temeliei morale a societății. Acesta este războiul despre care zice Mântuitorul Hristos că l-a adus în lume. Războiul pentru biruința binelui asupra răului. Cine vrea să umble pe urmele lui Hristos să-și i-a crucea și să-l urmeze în acest războiu sfânt.

Virtus vim vicit.

„Biserica și Școala“.

Ședința din 27 I. c. a Camerei ungare. Prima chestiune din programul de zi a camerei este proiectul de lege referitor la prelungirea mandatului deputaților, prezentat de ministrul de interne. În incintă să încing discuții lungi în ce privește timpul până când are să fie prelungit mandatul deputaților.

Ședința se declară de deschisă la ora 11 de cătră Beöthy, președintele Camerei. S'a procedat la a treia cetire a legii pentru glotași, care lege mâne va fi prezentată pentru votare în Casa magnaților și apoi regelui spre sancționare. La ordinea zilei a fost pus proiectul pentru prelungirea mandatului deputaților.

Cel dintâiu ia cuvântul la acest proiect deputatul guvernamental Rakovszky, care recomandă primirea acestui proiect în forma prezentată.

La proiect vorbește în numele partidului independenței contele Apponyi, care arată, că după dreptul constituțional, prelungirea mandatului deputaților e un non senz Mandatul numai acela îl poate prelungi, care l-a dat, deci deputații, fiind aleși de alegători ei au dreptul să decidă, dacă actualii deputați au dreptul și pe mai departe la mandatele lor. Parlamentul, după dreptul constituțional, pe un anumit timp își poate exercia puterea legislativă, dar ca noi să fim deputați, dreptul legislativ nu poate dispune. Logic este, după dreptul constituțional, ca îndată ce s'a împlinit timpul pentru durata mandatului de deputat, să înceteze și dreptul deputaților de a-și exercia aceasta misiune. Îndată ce vor fi delăturate stările de războiu, se vor face alegeri noi. Dacă însă guvernul socotește de necesară prelungirea mandatului, crede de mai conștient, ca mandatul să espire după șase luni dela încheierea păcii.

La proiect vorbește ministrul președinte contele Tisza, care este de acord cu părerile contelui Apponyi. Nu primește însă propunerea referitor la prelungirea mandatelor deputaților dietali în forme făcute de Apponyi.

Deputatul 48-ist Batthány Tivadar își exprimă regretele, că guvernul nu vrea să primească modificările propuse de Apponyi astfel este constrâns să declare, că guvernul și acum ca și în trecut, nu respectează principiul constituțional. Dacă guvernul în decursul timpului și-a modificat programul, este obligat ca și acum să prezinte opiniei publice noile proiecte de legi. Poporul care acasă dă dovadă de cea mai mare disciplină, iar pe câmpul de luptă este erou este matur pentru drepturi politice.

Deputatul Vázsonyi face câteva observații referitor la prelungirea mandatului, după cari majoritatea și partidul constituțional în general primește proiectul.

Ședința se declară de închisă.

Dreptul electoral ostașilor. În ședințele partidelor opoziționale de multe ori a fost adusă pe tapet chestia, ca să se înainteze camerei o moțiune pentru estinderea în cercuri cât mai largi a dreptului electoral. Deputatul parlamentar Rakowszky a indus în protocolul ședințelor parlamentari moțiunea, prin care propune, să se deie dreptul electoral acelor cetățeni ungari, fără deosebire de naționalitate și avere, cari în actualul războiu mondial fac servicii active pe frontul de războiu pentru apărarea Monarhiei.

Deputatul Rakowszky în moțiunea prezentată dorește ca noua dispoziția să se referească la ostașii trecuți de 20 ani și la noile alegeri parlamentari să se poată folosi de dreptul electoral.

În chestia importului porumbului. În cauza importului de porumb din România, publicat în nr. 37 al foii noastre, ziarul „Gazeta Transilvaniei“ e autorizat să publice următorul comunicat:

„Ivindu-se în mod neprevăzut piedeci la expedarea în condițiunile cunoscute a porumbului cumpărat dela Centrala „Băncilor populare“ din București pe seama țărânilor noastre, — marfa se poate aduce deocamdată numai acelor, cari să angajează a o prelua:

1. Pe linia ferată Predeal, în ori și care gară până la Feldioara, Sepsiszentgyörgy sau Făgăraș, — iar pe linia Turnu-Roșu până la Sibiu, — și

2. În preț de cor. 3000, afară de cheltuielile de transport. În suma de cor. 3000 se cuprind prețul vagonului de porumb, diferența de curs la coroana, precum și taxa de export în suma de 500 cor. în aur.

Se vor considera deci numai cererile partidelor, cari prin un nou avis se vor declara, că primesc suszisele condițiuni, obligându-se totodată, că marfa sosită în locul destinat o vor lua în primire cel mult în decurs de 48 ore, deoarece vagoanele descărcate în termen de 3 zile dela sosirea lor în stațiunile ungare indicate mai sus, trebuie să se renapoeze în România. Se mai observă, că s'au luat toate măsurile de precauțiune și s'a promis atât din partea direcțiunii Centralei „Băncilor populare“ cât și din partea d-lui ministru de lucrări publice al României Dr. C. Anghelescu, că marfa va fi de bună calitate și că are să ajungă până în gara Predeal respective Turnu-Roșu în stare bună. Controlarea porumbului în aceste gări de graniță se va face — afară de organele oficiale încredințate anume — și prin doi experți, dela noi designați prin domniile deputați Dr. Teodor Mihali și Dr. Nicolae Șerban.

Pentru marfa aflată defectuoasă în stațiile de graniță, de asemenea pentru cazul când porumbul din cauza unor împrejurări neprevăzute nu ar putea trece granița țării românești, Centrala „Băncilor populare“ în deplin acord cu dl ministru Dr. Anghelescu s'au obligat a restitui prețul plătit fără nici o detragere.

Rizicul pentru intervalul dela trecerea frontierei și până la sosirea mărfii la locul de destinațiune privește însă pe cumpărător

Prin o concesiune specială a ministrului de comerț ungar, porumbul importat cu această ocaziune nu este expus rechiziției.

Ori și ce cerere sau întrebare în cauza exportului este a se adresa d-lui deputat Dr. Nicolae Șerban, la Brașov (strada Orfanilor Nr. 18).

Războiul european.

Budapesta, 27 Aprilie. (Oficial).

Pe întreg frontul n'au obvenit evenimente mai marcante. Pe unele zone s'au dat lupte aprige de artilerie. În Carpați rușii, după ce atacurile lor au fost înfrânte cu pierderi imense pentru ei, au încetat deocamdată de a mai ataca pozițiile noastre dela pasul Uzsok, precum și celea situate pe secțiunea de ost a frontului.

Berlin, 27 Aprilie. (Oficial).

Frontul apusean. În Flandria englezii au atacat cu puteri mari noile noastre poziții, situate spre nord și nord-ost de Ypern, cari poziții se estind la o depărtare de 3—4 kilometri începând spre nord de măriștea Ad-Houdt până la canalul Yser, St. Julien între Grabenstafel. Atacurile, cari au fost luate în coastă de artileria germană în spre sud-ost de Ypern, s'au prăbușit de focul artileriei noastre cu pierderi neobișnuit de mari pentru inamic. În noaptea trecută am părăsit orașul Lizerne, care a fost nimicit de artileria dușmană.

În luptele date până acum lângă Ypern am capturat 20 mitraileze. Am început să bombardăm cu succese vădite însemnatul centru al artileriei și etapa comandai militare dela Ope-ringhe, care e situat cam la 12 kilometri, în direcția apuseană, dela Ypern. În ținuturile păduroase dela Argonne spre nord-ost de Vierne la Chateoul am respins un atac de noapte de al francezilor.

Budapesta, 28 Aprilie. (Oficial).

Târziu noaptea s'a dat publicității declarațiile oficioase ale comandai de marină Austro-Ungară, după cari un submarin austro-ungar a avariat și scufundat pe marea Jonică crucișătorul pancerat „Leon Gambetta” al francezilor. Panceratul francez era de 12600 tone provăzută cu 24 tunuri și 215 ostași, dintre cari o parte au fost salvați. Vestea s'a lătit în capitală cu iuțala fulgerului și a produs mare bucurie și însuflețire. Vestea a fost primită și în Berlin cu multă animositate. Presa din Berlin scrie cu multă laudă și recunoștință față de puterea maritimă Austro-Ungară.

Budapesta, 28 Aprilie. (Oficial).

Starea generală nu s'a schimbat. În Carpați, precum și în Polonia rusească s'au dat lupte locale de artilerie. Pușcăturile artileriei noastre precis îndreptate au făcut să explodeze două depozite rusești de prav. Am respins atacurile repetite de noapte ale duș-

manului pe sectorul ce cade spre ost de înălțimea Ostry.

În Bucovina și Galiția sud-ostică n'au obvenit evenimente mai marcante.

Berlin, 28 Aprilie. (Oficial).

Frontul apusean: În Flandria englezii și ieri au încercat să reocupe secțiunile pierdute. După amiază au început atacul pe ambele laturi ale drumului Ypern-Pilkem, care s'a prăbușit total la o distanță de 200 metri de pozițiile noastre. Asemenea rezultat a avut și atacul de noapte al englezilor. Și aici a avut dușmanul pierderi imense. Pe țărmul apusean al canalului dușmanul nu atacă. În Champagne azi noapte, spre nord de Le Mesnil, am ocupat prin asalt un grup de fortărețe franceze, și pe lângă toate atacurile repetite ale dușmanului le-am ținut victorioși și le-am reedificat. Dușmanul a avut pierderi imense, am făcut prizonieri 60 ostași francezi nerăniți și am capturat 4 mitraileze și 13 punătoare de mine.

Între Maas și Mosel în decursul zilei au avut loc numai aprige lupte de artilerie. La Bois de Pretre am respins cu multă vehemență un atac puternic de noapte de al francezilor, cu imense pierderi pentru ei. În 26 Aprilie nimicind atacul dușmanului dat asupra pozițiilor noastre dela Hartmannsweilerkopf, inamicul nu mai atacă.

La Altkirch unul dintre aviatorii noștri a pușcat un aeroplan francez.

Frontul ostic. După atacul dela Suvalki spre nord-ost și ost, am luat în posesiune pozițiile rușilor lungi de 20 kilometri. Spre nord de Prasnis ieri am făcut prizonieri 1 ofițeri, 470 ostași ruși și am capturat 3 mitraileze.

Diverse.

„Unirea” scoasă de sub cenzură. *Procuratura din Alba-Iulia cu datul de 26 crt. ne avisează, că își retractează ordinul referitor la punerea sub control preventiv a »Unirei« și ne scoate de sub cenzură.*

Ministrii cari se vor prezenta la asentare. Noul proiect de lege referitor la asentarea celor de 42—50 ani, azi 29 l. c. a fost înaintat spre debateri și primire Casei magnaților și după ce va fi primit și sancționat și de Monarch, vor fi înscrși în lista de asentare toți oamenii începând dela 42—50 ani fără a se lua în considerare, că au făcut serviciu militar sau nu. Noul proiect se referă și la doi membrii din guvern, Teleszky, ministru de finanțe și Jankovich ministru de culte și instrucție publică, cari fiind mai tineri de 50 ani încă vor fi înscrși în lista glotașilor.

O declarație a principelui Buelow. Din Berlin se anunță: Ziarul „Stampa” din Turin publică o convorbire ce a avut-o Mercuri senatorul Carofa d'Andria cu principele de Buelow.

Principele de Buelow a spus, că el ar fi foarte desamăgit dacă tratativele austro-italiene nu ar duce spre un sfârșit bun. Dacă tratativele ar eșua cu totul contrar așteptărilor, Germania ar sta pe lângă aliata ei și ar sprijini-o. O astfel de complicațiune ar fi regretabilă, iar pentru Germania o amară decepțiune, deoarece Italia și Germania au fost pururea în legătură prietenească începând încă dela lupta dela Segnano.

Studentii cultivând pământul. Am mai amintit de acțiunea frumoasă ce s'a pornit din partea studenților aproape în întreaga țară de a cultiva pământul, prin ce și ei contribuie cu o părțică destul de însemnată la victoria ostașilor de pe front. După cum cetim mai nou, primarul orașului Caransebeș Bordan, la intervenția directorului dela gimnaziul din loc, a conces trei jugăre de pământ, cari vor fi cultivate de studenții dela gimnaz.

Studentii, cari deja lucră cu mult zel, capătă îndrumările necesari pentru cultivarea cât mai sistematică și rațională a pământului dela grădinarul orașului Caransebeș.

Spesele reclamate de cultivarea pământului sunt anticipate de primar. Câștigul încurs din valorizarea produselor se va întrebuința pentru ajutorarea institutului.

Lipsa de bani mărunți. De un timp încoace în toată țara se simte mare lipsă de bani mărunți cu cari se ușurează cumpărarea articulelor mai mici.

Numai ca rarități poți vedea bani de argint iar de 10 și 20 fileri, se pare, că mâni nevăzute i-a subiras din circulație. În prăvălii desfacerea articulelor întâmpină multe obstacole așa, că subtragerea banilor mărunți din circulație va avea influință dăunătoare asupra comerțului. Subtragerea banilor de valoare mai mică din circulație s'a început cu mai multe luni de zile înainte. Poporul dela sate a fost învâțat de diferiți demagogi, că numai bani de argint, nickel, aur, au valoare permanentă, iar valoarea banilor de hârtie se devalvează, de aceea el și-a schimbat banii de hârtie cu bani de argint pe care îi păstrează. Sunt comune unde țărani au câte 200—300 cor. în bani de 10 sau 20 fileri. Așa se explică cum s'au scos din circulația aproape toți banii de valoare mai mică.

Institutul de bani Austro-ungar, după cum am amintit într'un număr trecut al ziarului nostru, a pus în circulație sume mai mari de bani mărunți, iar, după cum cetim mai nou, guvernul printr'un rescript s'a adresat la institutele de bani, pe cari le provoacă să anunțe de ce sume de bani dispun. Demersurile guvernului vor pune stavilă relelor mai mari.

Distincții militare. Înregistrăm o nouă serie de soldați români, decorați pentru vitejia lor dovedită în fața dușmanului:

Crucea de argint pentru merite cu coroana pe funta medaliei de vitejie s'a conferit subofițerilor dela manutanță R. Lucan dela reg. 27. Ioan Bandurca dela reg. 66 și Ioan Mailat dela reg. 2.

Crucea de argint pe funta medaliei de vitejie s'a conferit caporalului Ioan Haiduc dela reg. 5 și infanteristului automobilist Ioan Maroși.

Proprietar, editor și Redactor responsabil:
Augustin Gruția.